

Ευριπίδου Ελένη

Πρόλογος:Στιχ.1-25 Ερμηνευτικές σημειώσεις

Angelica Kauffman -- Η Αφροδίτη πείθοντας την Ελένη να ερωτευτεί τον Πάρι (1790).

Ο πρόλογος αποτελεί ένα από τα κατά ποσόν μέρη της τραγωδίας και εισάγει το θεατή στην υπόθεση του έργου.Μια από τις καινοτομίες του Ευριπίδη είναι ο αφηγηματικός πρόλογος από τον κεντρικό ήρωα,που αναφέρεται στην προιστορία της δράσης ,για να μπορέσει ο θεατής να πληροφορηθεί αυτά που έχουν προηγηθεί και να κατανοήσει καλύτερα την εξέλιξη του έργου.

Νοηματική απόδοση

Αρχίζοντας το μονόλογό της η Ελένη πληροφορεί τους θεατές για τον τόπο που θα εξελιχθεί η δράση.Είναι το νησί Φάρος της Αιγύπτου.Εδώ βρίσκεται το ανάκτορο του Πρωτέα,ο οποίος έχει δυο παιδιά,τη Θεονόη και το Θεοκλύμενο.Η Ελένη ετυμολογεί τα ονόματα των τέκνων του Πρωτέα και στη συνέχεια αυτοσυστήνεται.Κατάγεται από τη Σπάρτη,πατέρας της είναι ο Τυνδάρεως και μητέρα της η Λήδα.Υπάρχει όμως και μια φήμη ότι πατέρας της είναι ο Δίας.

Νοηματικές ενότητες

1-18:Ο τόπος και οι άρχοντες

18-25:η αυτοπαρουσίαση της Ελένης

1.Να περιγράψετε το σκηνικό της παράστασης με βάση τις πληροφορίες της Ελένης. Στους στ.1-6 προσδιορίζεται ο δραματικός χώρος.Είναι το νησί Φάρος.Η σκηνή του θεάτρου παρίστανε την εξωτερική όψη του ανακτόρου του Πρωτέα.Στα ειδικά μηχανήματα,τους περιιάκτους θα υπήρχαν αναπαραστάσεις του Νείλου ποταμού.Κοντά στην πρόσοψη της σκηνής θα υπήρχε ένα κτίσμα,που θα υποδήλωνε τον τάφο του Πρωτέα.Εκεί κάθεται η Ελένη ως ικέτισσα ντυμένη με πολυτελή βασιλικά ρούχα.

2.Πρόλογος είναι η εισαγωγή στο δράμα.Πώς οι θεατές κατατοπίζονται για τον τόπο και τα πρόσωπα; Μια γυναίκα εμφανίζεται μπροστά μας.Μοιάζει άγνωστη.Αρχικά,αναφέρεται στον τόπο όπου βρίσκεται.Είναι η Αίγυπτος και συγκεκριμένα το νησί Φάρος.Κατοικεί στο παλάτι του βασιλιά Πρωτέα,μαζί με τα παιδιά του,το Θεοκλύμενο και τη Θεονόη.Στο στ.5 γίνεται ένας χρονικός προσδιορισμός:ο Πρωτέας έχει πεθάνει.Ακολουθεί η αυτοσύσταση της ηρωίδας.Κατάγεται από τη Σπάρτη και γονείς της είναι ο Τυνδάρεως και η Λήδα.Υπάρχει όμως και μια φήμη πως πατέρας της είναι ο Δίας.Στο στ.25 η γυναίκα αναφέρει για πρώτη φορά το όνομά της,είναι η Ελένη.

3.Γιατί η Ελένη αναλύει τα ονόματα της Θεονόης και του Θεοκλύμενου;Ποιες προσδοκίες γεννιούνται στους θεατές από την ετυμολόγηση αυτή για τη δράση των παιδιών του Πρωτέα στη συνέχεια του έργου;

Μια από τις καινοτομίες του Ευριπίδη είναι η αντιμετώπιση του ήδη υπάρχοντος μυθολογικού υλικού με μεγάλη ελευθερία.Το προσάρμοζε κάθε φορά στα μηνύματα που ήθελε να στείλει στους θεατές.Έτσι και εδώ,προκειμένου να πετύχει το στόχο του,που είναι η αποκατάσταση της φήμης της Ελένης,επινοεί δυο καινούρια πρόσωπα,το Θεοκλύμενο και τη Θεονόη.Από την ανάλυση της ετυμολογικής προέλευσης των ονομάτων τους περιμένουμε ότι ο Θεοκλύμενος(θεός+κλύω) θα είναι ευσεβής και ηθικός χαρακτήρας και ότι η Θεονόη,που γνωρίζει το νου των θεών,θα βοηθήσει την Ελένη με τις μαντικές της ικανότητες.

4.Σε ποιους στίχους της ενότητας παρατηρείται προοικονομία;

Με την παρουσίαση των δυο βασικών για τη δράση προσώπων,του Θεοκλύμενου και της Θεονόης,που είναι επινόηση του ποιητή,προοικονομείται η δράση των ηρώων στη συνέχεια του έργου.Ο Θεοκλύμενος θα αποδειχθεί ασεβής αντίθετα με το όνομα του και η Θεονόη θα βοηθήσει την Ελένη να σωθεί.

5.Που έγκειται η τραγικότητα της Ελένης σε αυτούς τους στίχους;

Στους στ.20-25 διαπιστώνεται η θεική παρέμβαση στη ζωή της Ελένης.Σύμφωνα με μια φήμη πατέρας της Ελένης είναι ο Δίας και η αλλόκοτη γέννησή της.Επομένως,η ζωή της Ελένης καθορίζεται από τη θέληση των θεών,γεγονός που την καθιστά τραγικό πρόσωπο.

6.Ποιο είναι το ήθος της Ελένης σε αυτούς τους στίχους;(χαρακτηρισμός)

Η Ελένη παρουσιάζεται στον πρόλογο με αριστοκρατική καταγωγή.Από την αρχή γίνεται αντιληπτό ότι οι θεοί καθορίζουν τη ζωή της.Γεννήθηκε,επειδή ο Δίας με ύπουλο τρόπο ξεγέλασε τη μητέρα της,τη Λήδα.Είναι μόνη της μακριά από την πατρίδα της και τους δικούς,επειδή το θέλησαν οι θεοί.

7.Ποια είναι η διάνοια της ηρωίδας; Πολλοί δέχονται ότι η Ελένη εκφράζει τις απόψεις του ίδιου του Ευριπίδη.Από την αρχή είναι έντονη η αμφισβήτηση και η αμφιβολία της Ελένης για τις καθιερωμένες θρησκευτικές αντιλήψεις.Δεν πιστεύει ότι ο Δίας προκαλεί τις πλημμύρες του Νεΐλου(στ.2) ούτε αν είναι ο πατέρας της(στ.25).Επιπλέον,στο στ.24 φαίνεται να επικρίνει το Δία για την παγίδα που έστησε στη μητέρα της.

8.Ποια είναι η επίδραση της σκηνης στους θεατές;

Η χρήση του μονολόγου προωθεί την ταύτιση της Ελένης με τους θεατές.Η Ελένη είναι μόνη πάνω στη σκηνή.Τα λόγια της τα ακούνε μόνο οι θεατές.Με αυτό τον τρόπο υπάρχει άμεση επικοινωνία μαζί τους,γεγονός που μεγαλώνει τη συμπάθειά τους και την αγωνία τους γι'αυτήν(έλεος και φόβος).

9.Πώς επιτυγχάνεται η ενότητα μύθου-τόπου και χρόνου;

Στην αρχαία τραγωδία η υπόθεση του έργου έχει ενότητα,παρουσιάζει από την αρχή μέχρι το τέλος ένα μόνο περιστατικό από τη ζωή του κεντρικού ήρωα.Επιπλέον,ο μύθος διαδραματίζεται στον ίδιο χώρο,δηλ.μπροστά από ένα ανάκτορο ή ναό.Στην

Ελένη η υπόθεση εξελίσσεται μπροστά από το παλάτι του Πρωτέα. Όσα συμβαίνουν έξω από αυτό τον τόπο οι θεατές τα μαθαίνουν από τους Αγγελιαφόρους. Όσον αφορά στην ενότητα του χρόνου, όλα πρέπει να εξελιχθούν σε μια μέρα.

10. Ποιος είναι ο τρόπος της αφήγησης;

Ο πρόλογος αρχίζει με έναν αφηγηματικό μονόλογο της ηρωίδας σε α' ενικό πρόσωπο. Τα γεγονότα παρουσιάζονται σε χρονολογική σειρά.

11. Συγκρίνετε τον πρόλογο της Ελένης με τον πρόλογο της Μήδειας του Ζ.Ανούιγ. Στο σύγχρονο αυτό έργο υπάρχει πληροφόρηση για τους ήρωες και σκηνοθετικές οδηγίες. Ωστόσο, εδώ ο πρόλογος βασίζεται στο διάλογο.

F. Primaticcio, Η αρπαγή της Ελένης, 1539

ΣΤΙΧ.26-59

Νοηματικές ενότητες:

Στ.26-43: τα βάσανα του παρελθόντος

Στ.43-50: το σχέδιο του Δία

Στ.50-59: η Ελένη στην Αίγυπτο

1. Πότε άρχισαν τα βάσανα της Ελένης; Τα βάσανα της Ελένης άρχισαν, όταν οι τρεις θεές, η Αθηνά, η Ήρα και η Αφροδίτη ζήτησαν από τον Πάρι να διαλέξει την ομορφότερη ανάμεσά τους. Ο Πάρις, μετά από την πρόταση της Αφροδίτης, αν τη διαλέξει να του δώσει την ομορφότερη ελληνίδα, διαλέγει εκείνη και έτσι η Ήρα οργίζεται.

2. Πώς αντέδρασε η Ήρα στην κρίση του Πάρι; Η Ήρα οργίστηκε και αποφάσισε να εκδικηθεί τον Πάρι. Έφτιαξε ένα ομοίωμα της Ελένης και του το έδωσε, ενώ η πραγματική Ελένη ταξίδεψε μαζί με τον Ερμή στην Αίγυπτο.

3. Γιατί η Ελένη στο στ.26 χρησιμοποιεί β' ενικό; Το β' ενικό πρόσωπο δίνει αμεσότητα και παραστατικότητα. Η Ελένη μοιάζει να εκμυστηρεύεται τα βάσανά της στο κοινό.

4.Να σχολιάσετε τους στ.42,51-52.Ο Πάρης νομίζει πως έχει την πραγματική Ελένη,κάτι που δεν ισχύει.Είναι μια κούφια ιδέα.Έτσι,ο Ευριπίδης θέλει να μας δείξει πως ο άνθρωπος μπορεί να παραπλανηθεί από τα φαινόμενα και να θεωρήσει πραγματικό κάτι που δεν είναι.Στο στίχο αυτό τονίζεται η διάσταση ανάμεσα στο φαίνεσθαι και στο είναι που διέπει όλη την τραγωδία και της δίνει μια λεπτή ειρωνική χροιά.Αποδεικνύεται η επίδραση της διδασκαλίας των σοφιστών στον Ευριπίδη,ο οποίος προβληματίζεται για τη δυσκολία απόκτησης της πραγματικής γνώσης και για τη ματαιότητα και το παράλογο του πολέμου.

5.Ποια ήταν τα αίτια του τρωικού πολέμου σύμφωνα με την Ελένη; Για την Ελένη υπεύθυνος για τον πόλεμο είναι ο Δίας και το σχέδιο του να ξαλαφρώσει η γη από τους πολλούς κατοίκους και παράλληλα να δοξαστεί ο κορυφαίος Έλληνας,ο Αχιλλέας.

6,Πώς είναι δυνατόν η Ελένη να γνωρίζει τις σκέψεις και τις επιθυμίες των θεών; Η Ελένη παρουσιάζεται στους στ.26-59 να γνωρίζει τις σκέψεις και τις επιθυμίες των θεών,σαν ο Δίας και η Ήρα να της εξήγησαν γιατί τα έκαναν όλα αυτά σε κείνη.Ίσως η Ελένη τα πληροφορήθηκε όλα αυτά από τη μάντισσα Θεονόη ή από τον Ερμή,όμως η ίδια η Ελένη δεν αναφέρει κάτι τέτοιο.Μάλλον πρόκειται για ποιητική άδεια.Ο Ευριπίδης θέλοντας να αναλύσει και να αντιδιαστείλει τα αίτια από την αφορμή του πολέμου βάζει την ηρωίδα να αναπτύσσει δικές του απόψεις.

7.Να σχολιάσετε τους στ.31-32. Σε κάθε εποχή η ομορφιά αποτελεί πλεονέκτημα για την επιτυχία και την ευτυχία του ανθρώπου.Εδώ η Ελένη δεν περηφανεύεται για την ομορφιά της,αλλά τη θεωρεί μειονέκτημα,αφού έγινε αιτία συμφορών για τους Έλληνες και τους Τρώες και την ίδια οδήγησε στη δυστυχία.Τονίζεται ο σκεπτικισμός του Ευριπίδη για τις καθιερωμένες αξίες,αλλά και η άποψη πως οτιδήποτε υπερβολικό,όπως η ομορφιά της Ελένης,είναι και καταστροφικό.

8.Πώς η Ελένη βρέθηκε στην Αίγυπτο; Με εντολή του Δία μεταφέρεται στην Αίγυπτο από τον Ερμή,για να φιλοξενηθεί από τον Πρωτέα,το δίκαιο βασιλιά της Αιγύπτου,ο οποίος ήταν σίγουρο ότι θα προστάτευε την τιμή της.

9.Ποια άποψη εκφράζει η Ελένη στους στ.26-52 για την ανθρώπινη ζωή; Διάχυτη είναι εδώ η αντίληψη ότι η ανθρώπινη ζωή καθορίζεται από τις επιθυμίες των θεών,καθώς αυτή καθορίζουν την ανθρώπινη μοίρα,όπως φαίνεται και από το παράδειγμα της Ελένης.

10.Χαρακτηρίστε τους Θεούς με βάση τα λεγόμενα της Ελένης.Οι θεοί παρουσιάζονται με ανθρώπινα πάθη και αδυναμίες(ανθρωπομορφισμός).Η Ήρα εμφανίζεται μνησικάκη και μικρόψυχη.Η Αφροδίτη εγωίστρια και ανήθικη,ενώ ο Δίας αδιάφορος και σκληρός.Εξάλλου,η Ελένη ειρωνεύεται το Δία για τη σκληρότητά του στο στ.55.

11.Ποια συναισθήματα γεννά στους θεατές,ειδικά στους Αθηναίους του 412π.Χ,το απόσπασμα αυτό του μονολόγου της Ελένης; Οι θεατές ακούγοντας από την Ελένη τις ταλαιπωρίες που έχει υποστεί νιώθουν συμπάθεια προς εκείνη.Θέλουν,όπως και η ίδια να επιστρέψει στην πατρίδα της και να αποδείξει την αθωότητά της.Επιπλέον,διαπιστώνουν ότι η ζωή καθορίζεται από τη θέληση των θεών,κατανοούν την τραγικότητα της Ελένης και αισθάνονται έλεον και φόβον.Οι Αθηναίοι του 412 νιώθουν το ίδιο ταλαιπωρημένοι,αφού κι εκείνοι έζησαν έναν πόλεμο παράλογο και μάταιο.

12.Ποιος είναι ο ρόλος του ειδώλου στην εξέλιξη της υπόθεσης; Σημαντικό στοιχείο για την εξέλιξη της υπόθεσης είναι η αποκάλυψη της Ελένης ότι στην Τροία δεν πήγε η ίδια,αλλά το είδωλό της.Γύρω από αυτή την αντίθεση ανάμεσα στο είναι και στο φαίνεσθαι θα αρχίσει να ξεδιπλώνεται η υπόθεση.

13.Ποιο είναι το ήθος της Ελένης σε αυτούς του στίχους και πού έγκειται η τραγικότητά της; Με την προστασία του Πρωτέα η Ελένη παρέμεινε τίμια και αξιοπρεπής, πιστή στο σύζυγό της. Μας θυμίζει την Πηνέλοπη. Η κατάσταση της γίνεται περισσότερο τραγική, καθώς οι άλλοι δε γνωρίζουν την αλήθεια. Κάθε γυναίκα θα περηφανευόταν για την ομορφιά της, αλλά η Ελένη δεν τη θέλει, καθώς η ομορφιά της είναι η αιτία των συμφορών της. Βασανίζεται χωρίς να είναι υπεύθυνη και η μοίρα της καθορίζεται από τη βούληση των Θεών.

14.Ποια είναι η διάνοια της Ελένης; Μέσα από τα λόγια της Ελένης προκύπτει ότι οι θεοί δεν είναι καθόλου δίκαιοι και φιλόανθρωποι. Η ζωή των ανθρώπων εξαρτάται από τη βούληση των θεών, οι οποίοι κατασκεύασαν ένα είδωλο και τους οδήγησαν σε ένα μάταιο και παράλογο πόλεμο. Αν σκεφτούμε ότι η τραγωδία παίζεται λίγο μετά τη σικελική καταστροφή καταλαβαίνουμε ότι ο Ευριπίδης παρουσιάζοντας τον παραλογισμό του τρωικού πολέμου, θέλει να κάνει τους συγχρόνους του να αναρωτηθούν μήπως ο πόλεμος στον οποίο έχουν εμπλακεί ήταν το ίδιο μάταιος.

15.Με ποιους τρόπους φαντάζεστε ότι ο υποκριτής που υποδυόταν την Ελένη θα προσπαθούσε να κεντρίσει το ενδιαφέρον των θεατών; Ο υποκριτής, για να μη γίνει βαρετός, πρέπει να αποδίδει το λόγο με υψηλό βαθμό υποκριτικής ικανότητας. Η μάσκα που φορούσε εμποδίζει να φαίνονται τα συναισθήματά του, επομένως βασικό εργαλείο ήταν η φωνή του. Η στάση του σώματος και οι χειρονομίες κατατοπίζουν τους θεατές για την ψυχολογία του ήρωα και η ενδυμασία συμπληρώνει τα κύρια χαρακτηριστικά του. Τέλος, η χρήση του β'ενικού προσώπου κάνει την επικοινωνία υποκριτή και θεατών αμεσότερη.

16.Την εποχή του Ευριπίδη οι άνθρωποι νιώθουν ότι δεν ελέγχουν τη μοίρα τους, δεν επικρατεί πάντα το δίκαιο και δεν τιμωρούνται πάντα οι κακοί. Αυτή η αντίληψη περνάει στην ιστορία της Ελένης και έχει ισχύ και στις μέρες μας;

Η εποχή του Ευριπίδη χαρακτηρίζεται από ρευστότητα σε όλους τους τομείς. Οι άνθρωποι βιώνουν την αναστάτωση και τις ολέθριες συνέπειες του πελοποννησιακού πολέμου, τη μη επικράτηση του δικαίου. Η αντίληψη αυτή περνάει και στην ιστορία της Ελένης, καθώς και η ίδια βιώνει τις συνέπειες ενός πολέμου, χωρίς να ευθύνεται. Μια τέτοια αντίληψη μπορεί να συγκινήσει και εμάς σήμερα, καθώς οι αλλαγές στη ζωή μας γίνονται γρήγορα και ανεξελέγκτα και πολλές φορές οι ισχυροί οικονομικά και πολιτικά μπορούν κάνουν ό,τι θέλουν ατιμώρητοι.

17.Ποιες κατηγορίες εξαπολύει η Ανδρομάχη εναντίον της Ελένης στο παράλληλο κείμενο της σελ.19; Η σύζυγος του Έκτορα, η Ανδρομάχη, κατηγορεί την Ελένη για τις ταλαιπωρίες των Ελλήνων και των Τρώων. Δε μπορεί να δεχτεί ότι ο Δίας είχε μια τέτοια κόρη και θεωρεί πατέρα της τον Αλάστορα, το Φόνο, το Φθόνο και το Θάνατο. Στο τέλος θεωρεί υπεύθυνη για τον τρωικό πόλεμο την ομορφιά της Ελένης.

Η Άννα Συνοδινού ως Ελένη

Στ.59-82

1.Νοηματικές ενότητες

στ.59-69:Η Ελένη υπεύθυνη του πολέμου

στ.69-73:Η ελπίδα της Ελένης

στ.74-82:Η απειλή

2.Σε ποια κατάσταση βρίσκεται τώρα η Ελένη και ποια κατηγορία αντιμετωπίζει;

Η ηρωίδα αναφέρεται στις ταλαιπωρίες που υφίσταται στο παρόν.Ο άντρας της,ο Μενέλαος,για να ξεπλύνει την προσβολή που του έγινε και να πάρει πίσω την Ελένη άρχισε τον Τρωικό πόλεμο,που έληξε με την ολοκληρωτική καταστροφή της Τροίας.Κανείς δε γνώριζε την αλήθεια,ότι δηλ.στην Τροία είχε πάει το είδωλο της Ελένης.Όλοι τη θεωρούν αιτία του πολέμου και την καταριούνται.

3.Η Ελένη εκφράζει εκφράζει την άποψη στους στ.68-69''τι να την κάνω τη ζωή πιά;''Ποιοι λόγοι την οδήγησαν σε αυτή την κατάσταση; Η Ελένη παρουσιάζεται να επιλέγει το θάνατο από μια ζωή γεμάτη ντροπή και επομένως ακολουθεί το ηρωικό ιδεώδες της ομηρικής εποχής.Αυτό που την οδηγεί στην παραίτηση και στην εγκατάλειψη της ζωής είναι η τραγική της θέση:

-από την αρχή φαίνεται παγιδευμένη στη θέληση των θεών.

-Όλοι την κατηγορούν ότι εγκατέλειψε τον άντρα της,χωρίς να ξέρουν πως η Ήρα έφτιαξε ένα είδωλο της Ελένης και το έστειλε στην Τροία,επειδή θύμωσε για την απόφαση του Πάρι να διαλέξει ως πιο όμορφη θεά την Αφροδίτη.

-Ο τρωικός πόλεμος έγινε επειδή ο Δίας το θέλησε.Έλληνες και Τρώες όμως θεωρούν ως υπεύθυνη την Ελένη.

-Η Ελένη είναι μόνη της μακριά από την πατρίδα της,αν και είναι κόρη βασιλιά ή θεού.

-Αντιμετωπίζει το εξής δίλημμα:να παντρευτεί το Θεοκλύμενο και να ζήσει με ασφάλεια ή να περιμένει το σύζυγό της.

4.Ποια είναι η μόνη ελπίδα της Ελένης;

Μοναδική ελπίδα της Ελένης είναι ο λόγος του Ερμή,ότι θα επιστρέψει στη Σπάρτη με το Μενέλαο και θα αποκατασταθεί η φήμη της.

5.Ποιες προοικονομίες εντοπίζετε στο απόσπασμα;Στους στ.69-73 η Ελένη πληροφορώντας τους θεατές για την προφητεία του Ερμή προοικονομεί το αίσιο τέλος του έργου,αφού θα επιστρέψει στην πατρίδα της με το Μενέλαο και θα αποκατασταθεί η τιμή της.Στο στ.77 με την αναφορά της Ελένης στο Θεοκλύμενο

προοικονομείται η εμφάνισή του. Τίποτα όμως δε μας προειδοάζει για την εμφάνιση του Τεύκρου στην επόμενη σκηνή.

6. Τι απειλεί τώρα την Ελένη και πώς το αντιμετωπίζει; Η Ελένη εξηγεί γιατί βρίσκεται στον τάφο του Πρωτέα. Όσο ο Πρωτέας ζούσε κανείς δεν την πείραζε και εκείνη περίμενε τη στιγμή της επιστροφής του άντρα της. Όταν όμως ο Πρωτέας πέθανε ο γιος του ο Θεοκλύμενος άρχισε να την πιέζει να τον παντρευτεί. Αν γίνει κάτι τέτοιο η Ελένη θα ατιμαστεί και θα χαθεί κάθε ελπίδα επιστροφής της στην Ελλάδα και αποκατάστασης της τιμής της. Θέλοντας να υπερασπιστεί την αξιοπρέπεια της καταφεύγει ως ικέτισσα στον τάφο του Πρωτέα.

7. Ποια αντίθεση εμφανίζεται στους στ. 80-81; Ο μονόλογος της Ελένης τελειώνει με την αντίθεση όνομα-σώμα που παραπέμπει στην αντίθεση φαίνεσθαι και είναι, φαινομένων και πραγματικότητας.,

8. Τι νιώθει η Ελένη περισσότερο ελπίδα ή φόβο; Η Ελένη αναφέρεται στη διαβεβαίωση του Ερμή ότι θα επιστρέψει στην πατρίδα της. Αμέσως όμως αντιστρέφει το ελπιδοφόρο κλίμα μιλώντας για το Θεοκλύμενο και την πίεση που της ασκεί για να τον παντρευτεί. Επειδή γενικότερα η ατμόσφαιρα του έργου είναι βαριά από την εξιστόρηση των παθημάτων της Ελένης και από το γεγονός του Τρωικού πολέμου, η ψυχή της Ελένης είναι γεμάτη από φόβο για το τι δυσάρεστο θα συμβεί ακόμα.

9. Ποιο είναι το βασικό στοιχείο πλοκής σε αυτούς τους στίχους; Με την παρουσίαση της Ελένης ως ικέτισσας στον τάφο του Πρωτέα αρχίζει πλέον η δράση του έργου μετά την εξιστόρηση των γεγονότων του παρελθόντος.

10. Ποια είναι τα σκηνοθετικά στοιχεία σε αυτούς τους στίχους; Στους στ. 78-79 η Ελένη αναφέρεται στον τάφο του Πρωτέα, όπου έχει καταφύγει ως ικέτισσα. Μπροστά λοιπόν από το ανάκτορο θα υπήρχε ένα κτίσμα, ο υποτιθέμενος τάφος του Πρωτέα. Εκεί καθεισμένη μας μιλά η Ελένη.

11. Να χαρακτηρίσετε την Ελένη (ήθος). Η Ελένη παρουσιάζεται στον πρόλογο να ακολουθεί τον ηρωικό κώδικα της εποχής, που της επιβάλλει να ζει με τιμή ή να πεθαίνει με τιμή (ή καλώς ζην ή καλώς τεθνησκειν). Η Ελένη είναι ευγενής και στην καταγωγή και στο χαρακτήρα. Χρέος της είναι να διατηρήσει την τιμή της και να μη μολύνει το γάμο της με ένα βάρβαρο. Μας θυμίζει την ομηρική Πηνελόπη, καθώς περιμένει υπομονετικά, αλλά και τον Οδυσσέα, γιατί βρίσκεται χρόνια μακριά από την πατρίδα της. Ουσιαστικό γνώρισμα του χαρακτήρα της είναι η ευαισθησία της και η ανθρωπιά της, καθώς θρηνεί για τα βάσανα που προκλήθηκαν άθελά της και συμπονά τους Έλληνες και τους Τρώες.

12. Ποια είναι η επίδραση της σκηνής στους θεατές; Η Ελένη διεγείρει τον έλεο και τον φόβο στις ψυχές των θεατών, καθώς γίνεται φανερό μέσα από την αφήγησή της πως υποφέρει χωρίς να το αξίζει, αλλά και γιατί κινδυνεύει εξαιτίας του έρωτα του Θεοκλύμενου.

13. Ποια είναι η διάνοια της ηρωίδας; Η Ελένη μιλά με βαθύ οίκτο για τον άνδρα της, ο οποίος έχει ακέραια την ευθύνη γιατί υποκίνησε τον πόλεμο, αλλά και για τους Έλληνες και τους Τρώες που αποδέχτηκαν να πολεμήσουν για κάτι απατηλό.

14. Να συγκρίνετε τη συμπεριφορά του Πρωτέα με αυτή του Θεοκλύμενου. Ποιος ο ρόλος της στην εξέλιξη της δράσης; Ο Θεοκλύμενος πιέζοντας την Ελένη να γίνει γυναίκα του παρουσιάζεται ασεβής, γιατί δε σέβεται την επιθυμία του Δία και του πατέρα του να μείνει αγνή η Ελένη και δεν τιμά το θεσμό της φιλοξενίας. Η συμπεριφορά του αποτελεί βασικό στοιχείο για την εξέλιξη της δράσης, αφού εξαιτίας του η Ελένη υποφέρει και είναι δύσκολη η διαφύγη της από την Αίγυπτο.

15.Εξετάζοντας συνολικά την 1^η σκηνή του προλόγου(στ.1-82) σε ποια σημεία γίνεται αντιληπτή η διάσταση ανάμεσα στο φαίνεσθαι και στο είναι,στην πραγματικότητα και στα φαινόμενα;

Τα σημεία του κειμένου στα οποία τονίζεται η διάσταση ανάμεσα στην πραγματική Ελένη(είναι),που βρίσκεται στην Αίγυπτο και στο είδωλό της(φαίνεσθαι),που βρίσκεται στην Τροία,είναι τα εξής:

-στ.32-33:η ομορφιά μπορεί να προκαλέσει συμφορές στην πραγματικότητα

-στ.39-43,50-56(η πραγματική Ελένη βρίσκεται στην Αίγυπτο,κάτι που αγνοούν Έλληνες και Τρώες).

-στ.81-82:Το σώμα της Ελένης σε αντίθεση με το όνομά της,η πραγματικότητα σε αντίθεση με την ψευδαίσθηση.

Ο Ευριπίδης προβληματίζεται πάνω στη δυσκολία απόκτησης της πραγματικής γνώσης.Επομένως,στον κόσμο κυριαρχεί η παραπλάνηση,ο παραλογισμός,στοιχεία και της αρχαίας και της σύγχρονης εποχής.Επιπλέον,τονίζεται το παράλογο και η ματαιότητα του πολέμου,αφού τόσες ζωές χάθηκαν για ένα είδωλο.

Καλό Διάβασμα!